[Anmeldelse i Jyllands-Posten den 16.11.2009]

Adam Krzeminski: Polen i det 20. århundrede

Tung kost, men mange guldkorn.

Adam Krzeminski: Polen i det 20. ¬rhundrede et historisk essay

323 sider, ill., 295 kr.

Forlaget EllekÞ r

ER UDKOMMET

Bogen er skrevet af en polsk germanist for et tysk publikum og er et forsßg p¬ at komme til rette med det polsktyske forhold, som historisk har vÞ ret prÞ get af konflikter, krige, undertrykkelse og folkedrab, kulminerende i den tysk-nazistiske race-og udryddelseskrig 1941-1945, hvor ogs¬ polakkerne som "undermennesker" m¬tte undgÞ lde sammen med jßder, russere, ukrainere og andre slaviske nationer.

Polakkerne har haft den vanskÞ bne at vÞ re blevet anbragt mellem to-tre stormagter, som gennem ¬rhundrederne har opsplittet det polske territorium og undertrykt befolkningen.

Forfatterens tilgang er kulturhistorisk - sikkert en god id®i betragtning af, at polakkerne lÞ nge var uden stat, men i besiddelse af en stÞ rk katolsk kultur. DigtervÞ rker, teaterstykker og film har spillet en enorm rolle for den polske selvforst¬else, helt anderledes end hos os.

Men Krzeminski stiller store krav til sine ikke-polske lÞ sere. Det vrimler med henvisninger til kunstnere og begivenheder, som for mange vil vÞ re ukendte.

OversÞ tter og forlÞ gger Jens EllekÞ r har forsynet den danske udgave med mange oplysende noter, men det er alligevel tung kost.

Irriterende gåseøjne

LÞ sningen lettes heller ikke af forfatterens irriterende mani med at sÞ tte ord og udtryk i g¬seßjne, hvor der ingen som helst grund er til det.

P¬ den anden side indeholder bogen ogs¬ mange guldkorn i form af overraskende indsigter, rammende udtryk og karakteristikker.

Man fornemmer den store viden og dybe indsigt, der er s¬ karakteristisk for ßstlige intellektuelle i modsÞ tning til s¬ mange vestlige ditto.

Den prßjsisk-tyske undertrykkelse - herunder Bismarcks germanske kulturkamp - var den vÞ rste for den polske kultur og identitet.

Under Anden Verdenskrig var vestmagterne godt trÞ tte af polakkerne, selv om de aktivt kÞ mpede p¬ britisk side. London tillod s¬ledes ikke, at en polsk faldskÞ rmsbrigade i England undsatte polakkerne under den polske rejsning i Warszawa i 1944.

I det hele taget lod vestmagterne Stalin skalte og valte med den polske nation.

London-polakkerne blev end ikke indbudt til de allieredes sejrsparade i London, og der var heller ingen polske reprÞ sentanter i San Fransisco, da FN-pagten blev underskrevet.

Danmark, der havde kollaboreret med Nazityskland, var derimod reprÞ senteret.

Bogen er prÞ get af forfatterens velgßrende vilje til at kalde tingene ved rette navn. Stßrstedelen af vÞ rket omhandler Polen under det kommunistiske mindretalsstyre.

Marxismen-leninismen, en obskur og aggressiv "videnskabelig" ideologi kalder Krzeminski "denne tysk-russiske fordummelsesstrategi". De polske kommunister rasede over de stÞ dige polakker, som ikke ville opgive deres kultur og religion.

Kommunisterne mente, at polakkerne var for dumme til at forst¬ Marx og Lenin.

Af BENT JENSEN
Offentliggjort 16.11.09 kl. 11:38
http://kpn.dk/boger/article1887014.ece